T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
(Kamu İktisadi Teşebbüsleri Genel Müdürlüğü)

SAYI : B.02.I.HM.0/KİT-02-02-52311 / GENEL
KONU : Tarım Sektörüne Aktarılan Kaynaklar

12.05.00* 38764

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: 28.04.2000 tarih ve 12309 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazılarında, Karaman Milletvekili Sayın Zeki ÜNAL'ın son on yılda yıllar itibariyle bütün destekleme kalemlerinde, tarım sektörüne dolar cinsinden transfer edilen kaynak miktarı hususundaki soru önergesine cevap verilmesi istenilmektedir.

Hazine Müsteşarlığınca, tarım sektörüne destekleme alımlarının finansmanı, girdi desteği ve prim ödemeleri gibi muhtelif amaçlarla bütçeden aktarılan kaynaklara ilişkin olarak hazırlanan tablo ilişikte sunulmaktadır.

Sözkonusu tablodan da görüleceği üzere, tamamı bütçeden aktarılan kaynakların tutarı 1999 yılında 730 Trilyon TL olup, destekleme alımı yapan KİT'lere yapılan görev zararı ve sermaye ödemeleri ile tazminat ve prim ödemeleri, girdi desteği ve hayvancılığı geliştirme projesine yapılan aktarımlar ile Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu ve Ziraat Bankasının faiz kaybını telafi eden transferlerden oluşmaktadır.

Diğer taraftan, 1999 yılında destekleme alımlarının finansmanı için kısmen bütçeden ödenen 1.5 Katrilyon TL tutarındaki kaynağın Hazineye maliyeti sözkonusu miktarın oldukça üzerindedir. Zira, destekleme alımlarıyla görevlendirilen KİT'lerin özkaynaklarıyla üretici borçlarını ödeyememeleri ve bütçe kısıtları nedeniyle Hazinece yeterli kaynak sağlanamaması sonucu gerek yurtiçinden gerekse yurtdışından borçlanma yoluyla kredi temin edilmekte ancak krediler geri ödenemediğinden Hazinece devralınarak tasfiye edilmektedir.

Ayrıca, Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri'nin alımlarının finansmanı için Hazinenin yüksek faizlerle sağladığı kaynaklar, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan düşük faizli kredi olarak kullandırılmakta ve geri ödenemediğinden sürekli ertelemeye gidilmektedir.

Nitekim;

- TMO, 1999 yılında 417 Trilyon TL tutarında alım yapmış olmasına karşın, alımlarını finanse etmek için kullanılan iç ve dış kredinin Hazineye yükü 748 Trilyon TL'dir.

- Tekel Genel Müdürlüğü destekleme alımlarının finansmanını sağlamak için vergi ve diğer yükümlülüklerini yerine getirmemekte olup bu uygulamanın Hazineye maliyeti 1999 yılı sonu itibariyle 1.2 Katrilyon TL'dır.

- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. 1999 yılında 368 Trilyon TL alım yapmış olup alımlarının finasmanı için iç ve dış kredi kullanmıştır. Kuruluş'un yapmış olduğu sözkonusu alım tutarının Hazineye maliyeti 485.5 Trilyon TL ve kamuya toplam maliyeti ise 853.5 TL olarak gerçekleşmiştir.

- Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri'nin DFİF'na olan borçları yaklaşık 1.5 Katrilyon TL'na ulaşmış olup sürekli ertelemeye gidilmektedir.

Diğer taraftan, T.C. Ziraat Bankası'na muhtelif Kanun ve Kararnamelerle verilen destekleme görevlerinden doğan zarar 1999 yılı sonu itibariyle yaklaşık 6 Katrilyon TL'na ulaşmış olup, Hazinece bu tutarın zamanında ve nakit olarak ödenememesi nedeniyle Banka'nın mali yapısı olumsuz yönde etkilenmektedir.

Bu çerçevede, ilişikte sunulmakta olan tabloda yeralan tarım sektörünün desteklenmesi amacıyla yapılan toplam aktarımlarla Hazineye olan maliyeti arasında oldukça büyük bir fark bulunmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Recep ÖNAL
Devlet Bakanı

EK: 1 Tablo

7/1830

49

TARIM SEKTÖRÜNE YAPILAN ÖDEMELER, 1993-2000

(Milyar TL)	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000p
DOĞRUDAN BÜTÇEDEN AKTARILAN KAYNAKLAR	**11.558**	**11.204**	**18.320**	**96.886**	**233.448**	**412.074**	**730.355**	**675.943**
Görev Zararları ve Sermaye Ödeneği (A)	**8.011**	**2.433**	**3.330**	**5.650**	**27.830**	**33.621**	**131.135**	**100.000**
Görev Zarari	4.861	0	0	3.150	0	8.960	92.135	5.000
Sermaye	3.150	2.433	3.330	2.500	27.830	24.661	39.000	95.000
Prim Ödemeleri (B)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**97.934**	**170.000**
Pamuk-Prim	0	0	0	0	0	0	83.534	140.000
Zeytinyagi-Prim	0	0	0	0	0	0	14.400	0
Soya-Ayçiçeği -Prim	0	0	0	0	0	0	0	30.000
Girdi Desteği	**3.547**	**8.771**	**12.263**	**52.575**	**94.617**	**142.448**	**120.951**	**125.677**
Gübre	3.311	7.923	9.231	44.983	83.635	123.957	98.868	95.677
İlaç	105	177	1.138	2.573	3.789	8.586	10.316	15.100
Tohum ve Fidan	35	62	70	194	768	1.712	1.409	2.900
Süt Primi	96	609	1.824	4.825	6.425	8.193	10.358	12.000
Hayvancılığı Geliştirme Projesi	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.000**	**34.000**
Destekleme ve İstikrar Fonu	**0**	**0**	**2.727**	**38.661**	**111.001**	**236.005**	**379.335**	**159.266**
Birliklere Kullandırılan	0	0	2.727	30.661	93.001	148.505	240.835	146.266
KİT'lere Kullandırılan	0	0	0	8.000	18.000	87.500	138.500	13.000
Ziraat Bankasına Ödenen (C)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**87.000**

DESTEKLEME ALIMLARI VE PRİM ÖDEMELERİ

Destekleme Alımları	**39.696**	**48.597**	**84.354**	**181.421**	**561.018**	**1.315.301**	**1.479.860**	**1.574.216**
Hububat	8.231	7.801	2.370	29.500	190.340	407.335	417.454	412.008
Yaprak Tütün	7.602	10.913	11.408	19.805	47.860	140.000	205.689	246.016
İdari	*1.161*	*1.518*	*4.945*	*11.776*	*24.013*	*28.317*	*55.154*	*36.846*
Destekleme	*6.441*	*9.395*	*6.463*	*8.029*	*23.847*	*111.683*	*150.535*	*209.170*
Şeker Pancarı	16.248	19.646	37.148	54.157	180.342	312.009	368.740	421.875
Çay	1.861	3.468	5.254	13.167	28.236	62.781	106.092	94.080
Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri	5.754	6.769	28.174	64.792	114.240	393.176	381.885	400.237
Prim Ödemeleri (B)	**4.647**	**4.311**	**3.710**	**5.943**	**13.854**	**3.585**	**2.962**	**0**
Tütün (Kota)	0	0	1.596	4.261	6.033	0	0	0
Tütün (Prim)	0	4.028	1.351	0	5.410	0	0	0
Pamuk Primi	4.647	0	0	0	0	0	0	0
Çay (Budama Projesi)	0	283	763	1.682	2.411	3.585	2.962	na
Toplam Tazminat ve Prim Ödemeleri (Faiz Dahil)	**4.647**	**22.856**	**73.461**	**340.238**	**720.735**	**1.487.151**	**5.919.483**	**4.370.000**
TOPLAM ÖDEME (Milyar TL) (D)	**47.890**	**61.679**	**100.327**	**239.939**	**669.489**	**1.461.334**	**1.702.707**	**1.990.893**
TOPLAM ÖDEME (Milyon $)	**4.359**	**2.076**	**2.195**	**2.957**	**4.421**	**5.620**	**4.096**	**3.357**
TOPLAM ÖDEME (Milyon $ - Faiz Dahil) (E)	**4.359**	**2.701**	**3.721**	**7.077**	**9.089**	**11.325**	**18.328**	**10.727**
Ortalama Döviz Kurları (TL)	10.986	29.704	45.705	81.137	151.429	260.040	415.705	593.000

(A) Alımların finansmanı için transfer edilmektedir.

(B) Tahakkuk bazındadır.

(C) 99/13758 sayılı BKK gereği, tarım sektörüne kullandırılan düşük faizli kredilerden doğan gelir kaybı için ödenen tutar.

(D) Sermaye ve Görev Zararları Ödemeleri ve DFİF kredileri alımların finasmanında kullanıldığından dolayı, mükerrer hesaplama olmaması amacıyla destekleme alımlarından düşülmüştür.

(E) Tütün, Pamuk ve Çay için Hazine'nin bütçe ve nakit kısıtları nedeniyle ödenemeyen tazminat ve prim tutarlarına yürütülen faizler dahildir.